

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
2.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2022/1130
Toplantı Tarihi/Sayısı : 24.11.2023/38
Karar Numarası : 2023/889
Başvuran : E.K.
Başvuran Vekili : -
Muhatap Kurum/Kişi : Bafra T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu
Muhatap Adres : Sarıçevre Mahallesi Bafra/SAMSUN

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. İşkence ve kötü muamele yasağına aykırı uygulamalara maruz kalındığı, nakil talebinin haksız yere reddedildiği, çıplak arama yapıldığı ve sohbet hakkına erişilemediği iddialarına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, başvuru dilekçesinde özetle;

a. 25/4/2022, 6/5/2022 ve 15/7/2022 tarihlerinde infaz ve koruma memurları tarafından kendisine işkence uygulandığını, Kurum revirinin işkence amaçlı kullanıldığını, Kurumda can güvenliğinin olmadığını, Kurum müdürlerinin ve doktorunun işkencenin önüne geçmeyerek resmi belgede sahtecilik, görevi kötüye kullanma, suçluyu kayırma suçlarını işlediğini, uğradığı işkenceye karşı kendisi, ailesi ve avukatları tarafından Cumhuriyet savcılığına suç duyurusunda bulunulduğunu ancak sonuç alınmadığını, ayrıca Adalet Bakanlığı, İnfaz Hakimliği ve cezaevi savcısına da başvurduğunu ancak sonuç alamadığını, Kurumda uygulanan işkencelerin üstünü örtmek amacıyla mahpuslara disiplin cezaları verildiğini, disiplin cezaları verilmesi sürecinde infaz ve koruma memurları tarafından yalan tanıklık yapıldığını,

b. Hakkında tutukluluk kararı verilen dosyasının İstanbul'da görülmeye devam ettiğini, dosyasının görüldüğü İstanbul'a nakil talebinin kabul edilmediğini,

c. Çıplak aramaya maruz kaldığını,

ç. Sohbet hakkından faydalanamadığını iddia etmektedir.

3. Muhatap Bafra T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan yazılı görüşte özetle:

a. Başvuranın 31/12/2021 tarihinde Kuruma nakledildiği, Kuruma girişinde mevzuat gereği başvurana üst araması yapılmak istendiği, başvuranın üst araması yapılmasına engel olması, infaz ve koruma memurlarına karşı agresif tavırlar sergileyerek yüksek sesle slogan atması ve görevli memurlara hakaret etmesi sebebiyle başvuran hakkında tutanak düzenlendiği ve disiplin soruşturması başlatıldığı,

b. Yürütülen disiplin soruşturması kapsamında Disiplin Kurulunun 12/01/2022 tarihli ve 2022/... sayılı kararı ile başvurana Kurum görevlilerine hakaret veya tehditte bulunmak suçundan dört gün süreyle hücreye koyma disiplin cezası verildiği,

c. Başvuranın 24/1/2022 tarihli dilekçesi ile verilen disiplin cezasına itiraz ettiği, Bafra İnfaz Hakimliğinin 9/3/2022 tarihli ve 2022/... esas 2022/... karar sayılı kararı ile başvuranın itirazının reddine karar verildiği, başvuranın Bafra İnfaz Hakimliğinin kararına karşı 16/3/2022 tarihli dilekçesi ile Bafra Ağır Ceza Mahkemesine itirazda bulunduğu, Bafra Ağır Ceza Mahkemesinin 23/03/2022 tarihli ve 2022/... değişik iş sayılı kararı ile itirazının reddine ve Disiplin Kurulu tarafından verilen dört gün hücreye koyma disiplin cezasının onaylanmasına karar verildiği,

ç. Başvuranın memurlara yönelik iddialarına ilişkin mahkum kabul bürosunda görevli personel hakkında idari ve adli soruşturma yürütüldüğü, soruşturmalar kapsamında toplanan deliller ışığında başvuranın Kuruma girişte darp edildiğine dair herhangi bir veriye ulaşılamadığı, Disiplin Kurulunun bu itibarla görevli personel hakkında 9/3/2022 tarihli ve 2022/... sayılı karar ile disiplin cezası verilmesine yer olmadığına karar verdiği, konu hakkında Bafra Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından adli yönden soruşturma gerçekleştirildiği ve ilgili soruşturmalar sonucunda iki kez kovuşturma yapılmasına yer olmadığına dair karar verildiği,

d. Başvuranın suç türüne uygun koğu olmaması nedeniyle tedbiren tekli odada barındırıldığı, başvuranın 26/4/2022 tarihli Bafra Cumhuriyet Başsavcılığına hitaben yazdığı dilekçesinde 25/4/2022 tarihinde görevli memurlar tarafından işkenceye maruz kaldığını beyan etmesi üzerine söz konusu dilekçesinin adli soruşturma yapılmak üzere Bafra Cumhuriyet Başsavcılığına gönderildiği, ayrıca konunun araştırılması, görevli memurların kusuru olup olmadığının tespiti için idari soruşturma başlatıldığı, söz konusu iddialar hakkında yürütülen idari soruşturma neticesinde 16/6/2022 tarihli ve 2022/... sayılı karar ile disiplin cezası verilmesine yer olmadığına dair karar verildiği, adli soruşturmanın halen devam ettiği,

e. Adalet Bakanlığının COVID-19 salgını tedbirleri kapsamında “*hastane, mahkeme dönüşü ile Kuruma ilk kez kabul edilen mahpusların Kuruma kabulünde yapılan Polimeraz Zincir Reaksiyonu (PCR) testlerinin negatif olması halinde karantinaya alınması uygulamasının kaldırılması*” içerikli yazısına istinaden Kurumda izolasyon uygulamasının sonlandırıldığı, bu kapsamda boş oda açılması nedeniyle başvuranın 6/5/2022 tarihinde çoklu odaya alındığı, başvuranın aynı gün içerisinde odadaki ortak yaşam alanını gören kameraya kağıt yapıştırarak görüntü alınmasını engellediği, yapıştırılan kağıtların Kurum personeli tarafından alınarak odadan çıkıldığı, başvuranın masa üzerine çıkarak çekpas sopası ile kameraya vurduğu ve kırarak zarar verdiğinin tespit edilmesi üzerine odasından alınıp revire çıkartıldığı ve başvuran hakkında darp ve cebir raporu alındığı, başvuranın odaya geri getirileceği esnada yere yatıp pasif direniş gösterdiği, pasif direnişini bitirmesi söylendiği ve direnişe son verilmesi üzerine kalmış olduğu odaya geri götürüldüğü,

f. Başvuranın kaldığı koğuşa 15/7/2022 tarihinde bayram açık görüşü için yeterli personel ile gerekli güvenlik önlemleri alınarak gidildiği, kaldığı odadan alınıp mevzuat hükümleri uyarınca üst araması yapılırken görevli personele zorluk çıkarttığı ve aramaya engel olmaya çalıştığı, başvurana sakinleşmesi yönünde telkinde bulunduğu ve akabinde görüş yapması için üst aramasının yapıldığı ve adı geçen görüş mahalline alındığı,

g. Mevzuat gereği mahpusların üzerlerinde veya koğuşlarında her zaman arama yapılabileceği,

ğ. Başvuranın Silivri Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna nakil edilmesini talep ettiğini, ancak başvuranın Kurumda bulunduğu süre zarfında gerçekleştirdiği disiplin dışı eylemler nedeniyle aldığı kesinleşmiş disiplin cezaları göz önünde bulundurularak iyi halli olmadığı, bu itibarla kendi isteğiyle nakil şartlarını sağlamadığı,

h. Başvuranın 6/6/2022 tarihli dilekçesi ile açlık grevi eylemine başladığını belirttiği, bunun üzerine aynı gün vukuat raporu çekilerek durumun Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğüne bildirildiği, ayrıca Kurum reviri tarafından başvuranın sağlık takibinin yapıldığı ve başvurana takviye besin verildiği, ayrıca her hafta pazartesi günü sağlık durum takip cetvelinin Genel Müdürlüğe gönderildiği ifade edilmiştir.

4. Muhatabın yazılı görüşüne karşı başvuran adına vekili Av. C. A. tarafından sunulan yazılı görüşte özetle;

- a. Başvurana uygulanan işkencenin üzerinin örtülmeye çalışıldığı,
- b. Başvuranın infaz ve koruma memurlarına hakarete bulunduğu ifadesinin gerçekleri yansıtmadığı, başvuranın çıplak arama uygulamasına tepki gösterdiği ve işkenceye maruz kaldığı, verilen disiplin cezalarının haksız olduğu,
- c. Başvuranın Kuruma nakledildiği günden bu yana tek kişilik koğuşta bulunduğu,
- ç. Başvurana 25/4/2022 tarihinde koğuşuna arama yapmak için gelen infaz ve koruma memurları tarafından işkence uygulandığı, görüşler sırasında başvuranın işkenceye maruz kaldığının anlaşıldığı, ancak Kurum doktoru tarafından darp-cebir olmadığına dair rapor verilerek durumun görmezden gelindiği, konu hakkında adli soruşturmanın devam ettiği,
- d. Başvuranın Kurum yönetimi tarafından izlenmekten rahatsız olarak güvenlik kamerasına zarar verdiği,
- e. Başvuranın 15/7/2022 tarihinde bayram açık görüşü öncesi çıplak aramaya karşı çıkması nedeniyle yeniden işkenceye maruz kaldığı, işkenceye dair görüntülerin soruşturma dosyasından ulaşılarak Kurumumuza iletilmesi,
- f. Kurum personeli tarafından gerçekleştirilen aramaların mevzuata aykırı olduğu iddia edilmektedir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "*Kurumun görevleri*" başlıklı 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendi şöyledir:

"Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek."

6. Mezkûr Kanun'un "*Başvurular*" başlıklı 17'nci maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"(1) Ayrımcılık yasağı ihlalinden zarar gördüğü iddiasında bulunan her gerçek ve tüzel kişi Kuruma başvurabilir. Kuruma başvuru, illerde valilikler, ilçelerde kaymakamlıklar aracılığıyla da yapılabilir. Başvuru hakkının etkin bir şekilde kullanılmasına hiçbir surette engel olunamaz. Başvurulardan herhangi bir ücret alınmaz.

(...)

(8) 9 uncu maddenin birinci fıkrasının (i) bendi kapsamında yapılan başvurular hakkında da bu madde hükümleri uygulanır.

(...)"

7. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "*Ön incelemenin yapılması*" başlıklı 48'inci maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur ve sonucunda Kurumun görev alanına girip girmediği yönünden de incelenir."

8. Mezkûr Yönetmelik'in "*Karar türleri*" başlıklı 65'inci maddesi şöyledir:

"Kurum, yapılan başvuru veya resen inceleme kapsamında yaptığı inceleme ve araştırma sonucunda incelenemezlik kararı, gerekçeli kabul edilmezlik kararı, gönderme kararı, ihlal kararı, idari yaptırım kararı, uzlaşma kararı, ret kararı ve karar verilmesine yer olmadığına dair karar verir."

9. Mezkûr Yönetmelik'in "*Gerekçeli kabul edilmezlik kararı*" başlıklı 67'nci maddesi şöyledir:

"(1) Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinden kaynaklanan bir zararın bulunup

bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.

(2) Ön inceleme aşamasında incelenabilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48'inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.”

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

10. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

11. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

12. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS) 3'üncü maddesine göre; *“Hiç kimse işkenceye veya insanlık dışı ya da aşağılayıcı muamele veya cezaya tabi tutulamaz.”* Bu maddenin uygulama alanına girebilmek için söz konusu muamele, asgari şiddet eşiğine ulaşmış olmalıdır. Asgari eşiğin değerlendirilmesi türü itibariyle görecelidir. Bu değerlendirme, davanın tüm koşullarına ve özellikle de muamelenin türü ve çerçevesine, icra edilme şekillerine, süresine, fiziksel ve ruhsal etkilerine ve bazen de mağdurun cinsiyeti, yaşı ve sağlık durumuna bağlıdır (Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM), *Poltoratski v Ukrayna*, Başvuru No: 38812/97, 29/4/2003, para. 131). Herkesin maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkı Anayasa'nın 17'nci maddesinde güvence altına alınmıştır. Anılan maddenin birinci fıkrasında insan onurunun korunması amaçlanmıştır. Aynı maddenin üçüncü fıkrasında da kimseye “işkence” ve “eziyet” yapılamayacağı, kimsenin “insan haysiyetiyle bağdaşmayan” ceza veya muameleye tabi tutulamayacağı hüküm altına alınmıştır. Anayasa'nın 17'nci maddesi devlete; kişilerin işkence ve eziyete ya da insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir ceza veya muameleye, bu muameleler üçüncü kişiler tarafından yapılmış olsa bile, maruz bırakılmalarını engelleyecek tedbirler alma ödevini yükletmektedir. Dolayısıyla yetkililerin bildikleri ya da bilmeleri gerektiği bir kötü muamele tehlikesinin gerçekleşmesini engellemek için makul tedbirleri almamaları durumunda devletin 17'nci maddenin üçüncü fıkrası anlamında sorumluluğu ortaya çıkabilir (AİHM, *Mahmut Kaya v. Türkiye*, Başvuru No: 22535/93, 28/3/2000, para. 115).

13. Somut olayda başvuran, 25/4/2022, 6/5/2022 ve 15/7/2022 tarihlerinde infaz ve koruma memurları tarafından kendisine işkence uygulandığını, Kurum revirinin işkence amaçlı kullanıldığını, Kurum müdürlerinin ve doktorunun işkencenin önüne geçmeyerek resmi belgede sahtecilik, görevi kötüye kullanma, suçluyu kayırma suçlarını işlediğini, Kurumda can güvenliğinin olmadığını, Kurumda uygulanan işkencelerin üstünü örtmek amacıyla mahpuslara disiplin cezaları verildiğini, disiplin cezaları verilmesi sürecinde infaz ve koruma memurları tarafından yalan tanıklık yapıldığını iddia etmektedir.

14. Cezaevlerinde kötü muamele olarak kabul edilecek hususlar farklı şekillerde tezahür edebilir. Bunların birçoğu cezaevi idaresi ve görevlilerinin kasıtlı davranışlarından kaynaklanabileceği gibi yönetsel hatalar veya yetersiz kaynaklar sebebiyle de ortaya çıkabilir. Bu nedenle mahkûmlar için bir cezaevindeki yaşam

tüm yönleriyle değerlendirilmelidir. Cezaevlerindeki yaşam, mahkûmlara sunulan aktivitelerin genişliğinden, mahkûmlar ve ceza infaz görevlileri arasındaki ilişkilerin genel durumuna kadar geniş bir alanda değerlendirilmelidir (Avrupa İşkence ve İnsanlık dışı veya Onur Kırıcı Ceza veya Muamelenin Önlenmesi Komitesinin (CPT) Standartları, 2002).

15. Kötü muameleyle maruz kalması nedeniyle mağdur olduğunu ileri süren kişilerin kötü muamele yasağı kapsamına giren ağırlıkta bir muamele görmüş olabileceklerini gösteren emare ve delil sunmaları gerektiğini belirtmek gerekir (Anayasa Mahkemesi (AYM), *Beyza Metin*, Başvuru No: 2014/19426, 12/12/2018, para. 45). Başvuranın kötü muamele gördüğüne ilişkin anlatımları soyut iddiaları değil, somut fiillerin tasvirini içermelidir (AYM, *Cezmi Demir ve Diğerleri*, Başvuru No: 2013/293, 17/7/2014, para. 95).

16. Yaşama hakkının ihlali iddiasında olduğu gibi işkence ve kötü muamele iddiaları konusunda da AİHM “*makul şüphe bulunmaması*” ya da “*bütün makul kuşkunun ötesinde*” şeklinde bir kanıtlama standardı uygulamaktadır. Ancak Mahkeme, bu kanıtlamaya yeterince sağlam, kesin ve birbirleriyle uyumlu çıkarsamaların ve aynı ölçüde çürütülememiş maddi karinelerin bir arada bulunmasıyla varılabileceğini kabul etmektedir (AİHM, *İrlanda v. Birleşik Krallık*, Başvuru No: 5310/71, 18/1/1978, para. 161).

17. Başvuranın iddialarına yönelik muhatap İdare; başvuranın üst araması yapılmasına engel olması, infaz ve koruma memurlarına karşı agresif tavırlar sergileyerek yüksek sesle slogan atması ve görevli infaz ve koruma memurlarına hakaret etmesi nedeniyle başvuran hakkında tutanak düzenlendiğini ve disiplin soruşturması başlatıldığını, ayrıca başvuranın işkenceye maruz kaldığına yönelik iddiaları üzerine ilgili görevliler hakkında adli ve idari soruşturma başlatıldığını, idari soruşturma neticesinde başvuranın iddialarının gerçeği yansıtmadığı anlaşılacak görevlilere disiplin cezası verilmesine yer olmadığına dair karar verildiğini, adli soruşturmanın ise sürdüğünü ifade etmiştir.

18. Anayasa Mahkemesi (AYM) kötü muamele iddialarının kapsamı ve ispatına ilişkin olarak kararlarında, herkesin maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkının Anayasa'nın 17'nci maddesinde güvence altına alındığını, anılan maddenin birinci fıkrasında insan onurunun korunmasının amaçlandığını, üçüncü fıkrasında da kimseye işkence ve eziyet yapılamayacağını, kimsenin insan haysiyetiyle bağdaşmayan ceza veya muameleyle tabi tutulamayacağını hüküm altına alındığını belirterek Anayasa'nın 17'nci maddesinin üçüncü fıkrasının bu konuda herhangi bir sınırlama öngörmediğine ve işkence, insanlık dışı ve onur kırıcı muamele ve cezaların yasaklanmasının mutlak mahiyette olduğuna özellikle vurgu yapmaktadır. Dolayısıyla Mahkeme, bu niteliği gereği anılan yasağa ilişkin olarak Anayasa'nın 15'inci maddesi kapsamındaki hâllerde dahi istisna öngörülmediğini belirtmektedir. Bununla birlikte kararlarında, her kötü muamele iddiasının Anayasa'nın 17'inci maddesinin üçüncü fıkrasının getirdiği korumadan ve devlete yüklediği pozitif yükümlülüklerden yararlanmasının beklenemeyeceğini, bu bağlamda iddia edilen olayların gerçekliğini tespit etmek için soyut iddiaya dayanan şüphe ötesinde makul kanıtların varlığı gerektiğinden, bir kanıtın ancak yeterince ciddi, açık ve tutarlı emarelerden ya da aksi ispat edilmemiş birtakım karinelerden oluşabileceğinin ve bu hususlara ek olarak kanıtlar değerlendirilirken ilgililerin süreçteki tutumlarının da dikkate alınması gerektiğinin altını çizmektedir (AYM, *Cezmi Demir ve Diğerleri*, Başvuru No: 2013/293, 17/7/2014, para. 80, 95 / *Turan Günana*, Başvuru No: 2013/3550, 19/11/2014 para. 33).

19. Muhatap İdarenin cevabına karşı başvuranın vekili Av. C. Y. tarafından adli soruşturma dosyasından edinildiği belirtilen güvenlik kamerası kayıtları Kurumumuza iletilmiştir. İletilen kayıtlarda yapılan incelemede; başvuranın odasından bir infaz ve koruma memuru tarafından çıkartıldığı ve üst araması yapıldığı, başvuranın odasına geri getirildiği sırada yeniden üst araması yapılmaya çalışıldığı ancak başvuranın aramanın yapılmasını engellemeye çalıştığı, bunun üzerine görevli diğer infaz ve koruma memurlarının başvuranın yanına geldiği, başvuranın direnişini sürdürmesi üzerine görevliler tarafından müdahale edilerek Kurum revirine

götürüldüğü ve revirdeki işlemlerinin ardından odasına geri getirildiği görülmüştür. Muhatap İdare ve başvuranın vekili tarafından iletilen belgeler ve edinilen kayıtlar göz önünde bulundurulduğunda ilgili uygulamanın ihlal düzeyine varmadığı ve uygulama sonrası işletilen sürecin mevzuata uygun olduğu değerlendirilmiş olup söz konusu uygulamanın işkence ve kötü muamele yasağının ihlaline yol açmadığı kanaatine varılmıştır.

20. Başvuranın hakkında tutukluluk kararı verilen dosyasının İstanbul'da görülmeye devam ettiği ve bu sebeple dosyasının görüldüğü İstanbul'a nakil talep ettiği ancak talebinin kabul edilmediği iddiası nakil taleplerini değerlendirecek kurumun belirlenmesini gerektirmektedir. Nakil talepleri; 5/6/2015 tarihli Ceza İnfaz Kurumlarının Tahsisi, Nakil İşlemleri ve Diğer Hükümler konulu Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü Genelgesi'nin 22'nci maddesinin beşinci fıkrası ile 1 No.lu Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 43'üncü maddesinin birinci fıkrasının (h) bendi uyarınca Genel Müdürlükçe değerlendirilmektedir. (Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TİHEK) 7/10/2022 tarih ve 2022/499 sayılı karar, para. 19). Sonuç olarak söz konusu taleplerin ulusal önleme mekanizması görevi kapsamında değerlendirilemeyeceği de göz önünde bulundurularak Kurumumuzun görev alanında yer teşkil etmeyen bu konu hakkındaki iddianın kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

21. AYM, çıplak arama yapılmasının hükümlü ve tutuklular açısından tek başına kötü muamele yasağını ihlal eden bir durum olarak değerlendirilemeyeceğini, nitekim bu tür aramayla ceza infaz kurumlarının güvenliğinin sağlanması, hükümlü ve tutuklunun kurum içinde kendilerine, diğer hükümlü/tutuklulara ve infaz koruma memurlarına zarar verecek veya suç oluşturacak uyuşturucu maddelerin, kesici ve delici aletlerin sokulmasının engellenmesinin amaçlandığını belirtmekle birlikte çıplak arama usulü ve sıklığının kötü muamele yasağının ihlal edilmesine sebebiyet verebileceğine dikkat çekmektedir (AYM, *Turan Günana*, para. 64-65). Somut başvuruda başvuran, çıplak aramaya maruz kaldığını iddia etmektedir. Muhatap İdare ise söz konusu iddialara karşılık; mevzuat gereği mahpusların üzerinde veya koşullarında her zaman arama yapılabileceği, Kurumda aramaların mevzuatta öngörülen şartlara uygun şekilde gerçekleştirildiği hususlarına değinmektedir.

22. İhlal iddiasında bulunan kişinin iddialarını ispat etmesi genel kural olduğundan hukuki ve fiili deliller ile desteklenmeyen başvurular da açıkça dayanaktan yoksun kabul edilmektedir. AYM, ispat yükümlülüğü başvurana ait olmasına rağmen başvurucular tarafından soyut şekilde birtakım hükümlere atıfta bulunulması ancak söz konusu hükümlerin nasıl ihlal edildiğinin açıklanmaması ve ispatlanmaması durumunda başvurunun açıkça dayanaktan yoksun olduğuna karar vermiştir (AYM, *Muhittin KAYA*, Başvuru No: 2013/1213, 4/12/2013, para. 32).

23. Başvuru dosyası üzerinden yapılan değerlendirmede, çıplak aramaya maruz kalındığına yönelik iddiaların, somut belgelerle desteklenmemesi ve detaylı bir anlatım olmaksızın genel ifadelerle öne sürülmesi sebebiyle kötü muamele iddialarının ilk bakıştaki görünüşü itibariyle savunulabilir niteliklere sahip olmadığı değerlendirilmektedir. Dolayısıyla yukarıda açıklanan nedenlerle, somut başvurudaki mahremiyete uygun olmayan aramalar nedeniyle kötü muamele yasağının ihlal edildiği iddiasının açıkça dayanaktan yoksun olması sebebiyle kabul edilmez olduğu değerlendirilmiştir.

24. İncelemesi gerçekleştirilen başvuruda başvuran, sohbet hakkından yararlandırılmayı talep etmektedir. Cezaevindeki mahkûmlara yönelik aktiviteler (meslek edindirme, eğitim, spor, sohbet gibi) mahkûmların bedensel ve ruhsal sağlıkları için çok önemlidir. Ancak bu tür aktivitelerin her birinin birbirinden bağımsız olarak sağlanmasının, cezaevleri için bir zorunluluk olduğu söylenemez. Cezaevinin imkânları kapsamında mahkûmlar için belirlenen değişik etkinliklere katılım mahkûmların sosyal yalnızlaşmasını engelleyecektir. Bununla birlikte, mahkûmların bu tür aktivitelere katılımının engellenmesi durumunda dahi kitap, gazete, dergi ve radyo gibi imkânlara sahip olması ya da cezaevinin dışındakilerle mektupla iletişim kuruyor olması veya ziyaretçileri ile

görülebilmesi de sosyal iletişim imkânının olduğunun kabul edilmesini gerektirir (AYM, *Turan Günana*, para. 44). Bununla birlikte başvuranın konu hakkında somut bir gerekçelendirme yapmadığı, ilgili idareye konu hakkında talepte bulunduğu dair herhangi bir kanıt sunmadığı ve iddialarının soyut söylemlerin ötesine geçmediği anlaşılmıştır. Bu sebeple başvuranın iddiasının açıkça dayanaktan yoksun olması gerekçesiyle kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

25. Yukarıda yer verilen gerekçeler çerçevesinde, 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu kapsamında kötü muamele yasağının ihlal edilmediği kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvuruda KÖTÜ MUAMELE YASAĞININ İHLAL EDİLMEDİĞİNE,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

24/11/2023 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dr. Burhan ERKUŞ
Üye

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Üye

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Üye

e-imzalıdır

Ünal SADE
Üye